

Kontakten



Ericsson
LM

NR 5 1958

LM-ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Ansvärlig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigv. Eklund, tel. 453
Redaktionssekr.: Bo Hedbom, tel. 454

Redaktionskommitté:

Albert Milton, Vt 36, tel. 806
Charlie Wodsten, TVktC, tel. 226
Folke Zandin, Vas, 611
Karl Einar Österlund, Vt 18, tel. 718

Lokalredaktörer:

J Hagdahl, Ermi och BA, tel. 56; E Hellström, Sieveris Kabelverk, tel. 319; J Wäneland, SER, tel. 305; S von Melsted, SRA, tel. 211; M Steiner, Kabelverket, Älvsjö, tel. 31; B Larsson, Alpha, tel. 17; A Hofström SIB, tel. 231, P Nyhult, Rifa tel. 109; C G Löfgren, FÖB, tel. 250; E Wandel, RGA, tel. 163; G Falkman, HU; S Jönsson, Katrineholm; P Mowald, Söderhamn, tel. 49; Å Bergman, Karlskrona. H. Leksell, Örebro. L. Falk, Alingsås, L. O. Larsson, Göteborg/Mölnadal

Omslagsbilden:

HF:s Verkstadsklubbs och Metallens ordf. Olle Svensson (t. v.) fick ta emot en jordglob som 60-årspresent till HF:s verkstadsklubb. Tore Hellmark överlämnade globen för koncernverkstadsklubbarnas räkning.

Ur innehållet:

Sida

Nytt om namn	82
LM-dagen	83
LM-rallyna	84
SIF-klubben 25 år	85
Verkstadsklubben 60 år	88
Operation Pluto	91
Bilden som chockar världen	92
Bowlarna ordnar stortävling	95
Professor Parkinson presenterar en ny vetenskap	96

Ny försäljningschef i FÖB

L M Ericssons Svenska Försäljningsaktiebolag har till direktörsassistent och verkställande direktörens ställföreträdare utsett nuvarande försäljningschefen i bolaget herr Åke Belfrage. Till ny försäljningschef har utsetts ingenjör Sven Österlund.

NYA PATENT

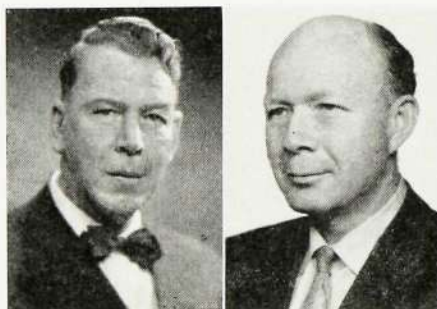
Å följande uppfinning gjord inom koncernen har beviljats patent (förteckningen anger uppfinnarens namn och tjänsteställe, uppfinningens titel samt patentnummer):

Olsson, Y O, tid. HF/Nte, Rylander, SEB, MÖ/Kfb, Wandin, BAR, HF/NteC — Förfaringsätt för framställning av en gastät propp i en elektrisk kabel — 165.104.

VD-skiften i Oslo och Helsingfors

Verkställande direktören vid A/S Elektrisk Bureau i Oslo, Victor Harboe Lund, har av hälsoskäl tvingats lämna sin befattning. Till ny verkställande direktör har utnämnts överingenjören vid bolaget, Eilif Björnstad.

Direktör Victor Harboe Lund, som är född 1895, kom efter några års arbete i Mexico och Sydamerika till Elektrisk Bureau som försäljningschef 1924. 1932 blev han tillika kontorschef vid företaget. 1937 befordrades han officiellt till disponent och verkställande direktörens ställföreträdare, en befattning som han i praktiken långt tidigare innehaft. I början av 1946 blev Harboe Lund administrerande direktör, vilken plats han under de gångna 13 åren fyllt till styrelsens och aktieägarnas stora belåtenhet och på ett sätt som gjort honom uppskattad av Elektrisk Bureaus hela personal.



V. Harboe Lund

E. Björnstad

Direktör Harboe Lund har alltid i så stor utsträckning som möjligt avböjt att åtaga sig offentliga uppdrag för att kunna koncentrera sig på sina arbetsuppgifter inom Elektrisk Bureau. Hans allmänna duglighet har dock medfört att han erhållit ett flertal förtroendeuppdrag. Så var han t. ex. under en tid ordförande för Landsforeningen for Elektroteknisk Industri och ordförande i dess branschavdelning av De mekaniske verksteders landsforening (norska verkstadsforeningen), styrelseledamot i Reklameforeningen och ledamot av ett statligt utskott för utredning av möjligheterna till en ökad produktion av telekommunikationsmateriel. 1957 erhöill Harboe Lund riddartecknet av svenska Vasaorden som erkänsla dels för sitt arbete till svensk industris fromma, dels för sin gentemot Sverige och svenskarna objektiva syn, vilken visade sig särskilt värdefull under efterkrigstiden.

Direktör Björnstad, som är född 1911, anställdes som laboratorieingenjör vid Elektrisk Bureau 1938, utnämndes till avdelningsingenjör 1945 och blev överingenjör och chef för avdelningen för kommersiell radio 1949.

Teknisk direktören vid Elektrisk Bureau L Gaudernack skall även i fortsättningen vara verkställande direktörens ställföreträdare, och han har dessutom inträtt såsom ledamot av företagets styrelse.



Ingmar Horelli

Sven Weber

Direktör Sven Weber, som i 25 års tid har varit verkställande direktör i O/Y L M Ericsson A/B, drar sig den 31 december 1958 efter uppnådd pensionsålder tillbaka från sin post. Han tillträder den 1 januari 1959 posten såsom styrelsens ordförande och kvarstår därjämte i bolagets ledning såsom arbetande styrelsemedlem.

Till ny verkställande direktör har utsetts nuvarande biträdande direktören, vice häradshövding Ingmar Horelli.

Vice häradshövding Horelli är född år 1905. Efter att ha varit verksam som advokat i Helsingfors tjänstgjorde han som Kymmene AB:s jurist åren 1935–1946. Sistnämnda år inträdde han som delägare i Kaarlo Castréns Juridiska Byrå i Helsingfors. Sedan den 1 februari 1954 har vice häradshövding Horelli beklätt posten som biträdande direktör i O/Y L M Ericsson A/B.

Chefsutnämningar vid North Electric

Vid North Electric Company i Galion, Ohio, har en del personflyttningar företagits, meddelar North-chefen William Tucker.

Till vice verkställande direktör och chef för telefonavdelningen har utsetts H. C. Ryon.

— Konteramiralen Fritz Gleim, tidigare vid US Navy, blir assistent till VD.

— Chefen för telefonavdelningen E. W. Gray har utnämnts till administrativ chef inom företaget och skall överta de uppgifter som nyligen avgångne H. Y. Kraepelien hade.

— Till chef för kvalitetskontrollen har utsetts Ralph Nottingham.

H. C. Ryon har tidigare varit Sales Promotion-chef vid Automatic Electric, dotterföretag till General Telephone Company. Under perioden 1931–52 var Ryon dock försäljningschef vid North Electric.

Konteramiral Gleim, som är civilingenjör på den elektrotekniska linjen, medaljerades för heroiska insatser vid bombningen av Pearl Harbor. Han tjänstgjorde då på USS Raleigh och lyckades tillsammans med sitt reparationsmanskap hålla fartyget flytande. Fritz Gleim har tjänstgjort i 30 år vid amerikanska flottan.

Succé igen!

– Det blir inget regn! bestämde medlemmen av nöjesgeneralstaben Folke Zandin på HF vid en av diskussionerna med LM-dagens funktionärer som svar på en fråga vad som skulle hända med det stjärnprogram som skulle förnöja LM-familjerna – och som var förlagt utomhus – om det skulle börja att regna.

Och det blev heller inget regn, men den här gången var det nog snudd på att Sankte Per lurade Folke Zandin. Men grävädret kanske arrangörerna bara skall tacka för. Regnet hängde i luften och LM-arna tyckte det var säkrare att stanna i stan och gå på LM-tivoli än att åka ut till sina sportstugor eller i naturen. Resultatet! Även 1958 blev besöksaffران omkring 10 000.

»Ett stort tivoli» kallade måndagstidningarna arrangemanget och den varubeteckningen får nog anses korrekt. På fabriksområdet fanns karusell, docklotteri, trollkarlar, kvinnliga »varma korvgubbar» som sålde hamburgers och öl, och många andra attraktioner.

På den stora scen som byggts upp kvittrade Sickan Carlsson och där ställde TV-Kjell Boman räviga frågor till fyra lag. Erga vann tävlingen, X-avdelningarnas lag lade beslag på andra platsen, tre blev V-avdelningarna och god fyra T-avdelningarna.

Egon Kjerrman var den tredje stjärnartisten och han fick verkligen fart på besökarna. Två tusen LM-dagare hjälpte Egon att sjunga rock'n roll. Största kören i rockens historia?

Genom de söndagsarbetande verkstadsavdelningarna förråd 67, avd. 11, 13, 17, detaljförråd 84, 87, avd. 32, 37 och 39 var det en ständig ström av imponerade besökare, likaså genom huvudfabrikens permanenta teleställning. I den nya matsalen, som ännu inte tagits i bruk, fanns det annat att titta på. Hobbyister med i högsta grad olika intresseinriktningar (från biodling till motorbygge) och förallandel också av olika skicklighetsgrader visade sina alster. En arbetande träsnidare och en väverska var kul in-slag.

Många »LM-dagare» passade på att bekanta sig med landets största restaurang, i vilken man inte endast kunde luncha utan även titta på en ganska omfattande varumässa samt en utställning av de senaste LM-produkterna. På tal om utställningar hade Stockholms bilfirmor mött upp mangrant, från Katrineholm hade Svenska Karosseri Verkstäderna skickat en patrull med uppgift att presentera företagets nya campingvagn. Brandkåren hade mobiliserat upp en imponerande vagnpark (varför LM-barnen omedelbart beslöt sig för att överge sina planer på att bli rymdpiloter och i stället ägna sig åt brandsläckeri).

På tal om utställningar så var det väl ingen som inte såg att det var Moa Martinson som var demonstratris i bokstån-det?

Onekligen originellaste inslaget i LM-dagen var fisketävlingen i fabriken

Vem blir inte glad över att få en Ericofon? Sickan blev det i varje fall och kvittrade gladare än vanligt på LM-dagen. Metartävlingen var dagen s. k. pangnummer men verkstadsvisningen exempelvis intresserade också. På bilden nedan demonstrerar Elmer Laidna en prov-pall för automatiska telefonstativ. Redan på morgonen stod folk i kö för att komma in på »hösttivolit».



branddamm. Metningen gick i elva heat och fick 360 startande. Atle Näve (utsocknes, dvs. ej LM-are) halade upp en braxen på ett kilo och bärgade därmed en dyrbar fiskeutrustning. Tvåa kom 15-åriga Tommy Ericsson med en abborre på 4 hg. I finalheatet blev det dock inget napp utan finalen avgjordes genom en dragningstävlan. I branddammen fanns för övrigt bl. a. hummer och ål. De sistnämnda visade sig dock sällsynt inkooperativa och föredrog att gömma sig under en tånghög. Fiskarna nappade annars tvärtemot alla tips rätt friskt — tiden till första och avgörande napp i varje heat varierade dock från 30 sek. till 16 min. 40 sek. 150 av fiskarna hade för arrangörernas räkning dragits upp av hrr Karl Adamsson, Vt 39, och Bengt Wennberg, Vbv, under en weekend. (Undras var det fiskevattnet ligger någonstans...). Resten av fiskarna hade skänkts av Ostkustfiskarnas Centralförening samt inhandlats på fiskmarknaden vid Kornhamnsgorg, berättar tävlingsbasen Nils Östling.

I övrigt låter vi bilderna berätta om denna gigantiska höstshow, vilken låtit tala om sig landet runt.



Fiffigt folk på äventyr

Ni kanske inte tror att det finns människor, helt normala människor som under sin fritid 1) lastar sitt bibliotek, sina telefonkataloger, åtta årgångar av Kontakten ett förstöringsglas och en påse tioöringar i sin bil, 2) pressar in fyra klipska bekanta i fordonet samt 3) ger sig ut i natten för att ro bara för ro skull, skjutsa ett okokt ägg en mil samt besöka en nödvändighetsinrättning så att säga utan att det är nödvändigt.



Jo, det finns sånt folk.

Fredagen den tredje oktober irrade 60 LM-bilister runt Storstockholm för att lösa uppgifter enligt ovan samt andra lika rävigga. LM-dagens arrangörer hade nämligen i år ordnat ett speciellt elitrally för de många rebuslösande bilåkarna. Den ovanstående rekvisitan är — som alla rebusrallare vet — absolut nödvändig för

Ovan tvåan i familjerallyt Helge Johnsson, Up, som också fick priset som bäste VW-förare, tillsammans med segraren i samma tävling Kurt Hultgren, Rr, vilken fick Volvos hederspris. Överst t. h. idrottsledaren Henry Forsberg, knäppt av fotografen då han går in på nattrally-

en tävling av detta slag. (Tioöringarna behövs för att hålla kontakt med problemlösarcentralerna i hemmen).

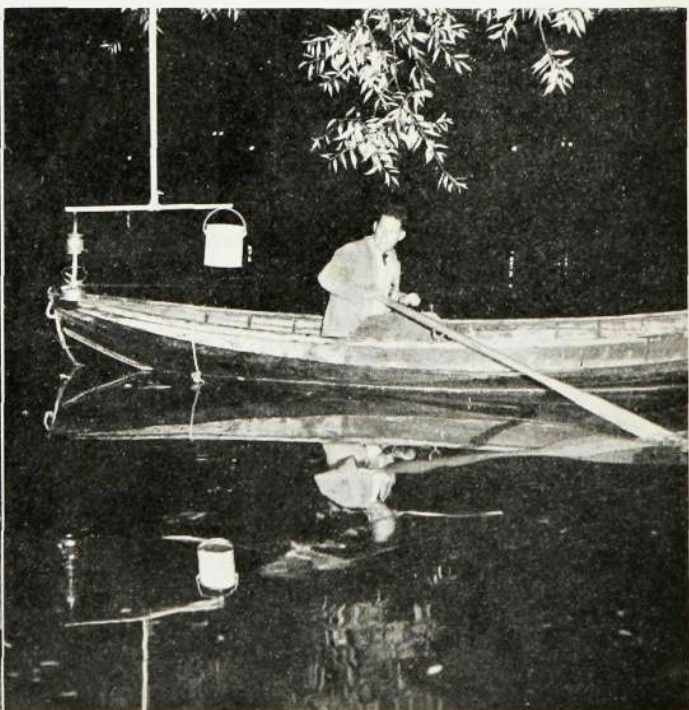
I det svåra elitrallyt fick tävlarna bl. a. placera en pollett i en bössa som befann sig på lämpligt avstånd ute i Hammarbyleden (en kvinnlig deltagare ville simma ut, annars fanns det roddbåtar att tillgå) och transportera ett okokt ägg på det guppiga Järvafältet. Ett av uppgiftskorten meddelade kort och gott att Greta Salén och Sally Viking ämnade uppehålla sig på kajplats 27 till kl. 23. Vid kajplats 27 fanns vid en första hastig blick intet mänskligt liv. Tävlarna var bland annat nere i de två segelbåtar som låg förtöjda där, men i dessa fanns ingen kontrollant. Kontrollen blev svårare än som avsetts eftersom någon utomstående person behagat lägga av ett lager kolorerade tidningar av äldre årgångar tillsammans med en skolflicksklippssamling av filmstjärnebilder. I detta lager trodde de flesta tävlarna att kontrollen skulle vara dold. Men nej då. Greta och Sally är s. k. kabinettsvaktmästarinnor i nödvändighetsinrättningen på kajplatsen och till dessa skulle tävlarna lämna en pollett.

Söndagsrallyt var lättare — det kalla-



des också »familjerally» — men också det roligt. Båda tävlingarna var skickligt och flott upplagda och för det bör vi tacka översterallrygeneralen Arne Mohlin, nattrallyisterna Ingemund Frisinger och Otto Arvidsson, söndagsarrangörerna Bertil Sandberg och Åke Waernlund samt alla dem som utan vinstchans deltog i rallyna som kontrollanter.

kontrollen på kajplats 27 (utan att tänka på att kontrollen kunde ligga inne i det lilla huset). Roddarbilden nedan är från de nattliga övningarna i Hammarbyleden. Nederst t. v. Simca-amasonerna Denise Lindholm, Brita Östbring och Ingrid Vahlén, samtliga från Alpha.



Ballongjakt i MÖ

Söndagen den 28 september kördes ett familjebilrally vid Mölndalsfabriken. 26 deltagare hade mött upp för att kämpa om de fina priserna.

Banan gick över en sträcka på 4 mil i trakten av Göteborg. Ett antal kontroller med varierande frågor i trafik kunskap, orientering och liknande satte deltagarna på ibland oöverstigliga prov. De sista proven utfördes på fabriksgården och bestod av manövreringsprov. Det gällde att backande hålla ena sidans hjul på en plank, att spränga ballonger, byta däck på max. 10 minuter samt att parkera 10 cm från en vägg med bilens front.

Ing. Ingmar Arvidsson, Vkc, med sin fru som kartläsare tog 1:sta pris, bestående av ett bilbord med fyra stolar och en termoskanna. Som 2:a placerade sig ing. Bengt Svenningsson med Åke Olsson som kartläsare. Tredje pris hemfördes av Jarl Winblad med Sylvia Mårtensson som kartläsare.



Ingenjör Bert Gyldberg »pangar» ballonger

Priserna i de båda tävlingarna var många. Segrarna belönades med en Radiola Transistett. I söndagsrallyt var andra pris 250 l bensen, tredje pris 100 l. 50 förare fick pris i detta rally. I natt-rallyt fick 10 förare priser. Tvåan fick 150 l bensen och trean en vindrutespolare.

De tio bästa av natt-rallyt 60 och familjebilrallyt 330 deltagare presenteras nedan:

Natt-rallyt

- 1) P O Klingvall, Ktb
- 2) Åke Waernlund, TVe
- 3) S Dufvander, Rifa
- 4) Gunnar Pousette, Vbt
- 5) Olof Ramsköld, SRA
- 6) Bengt Wennberg, Vbv
- 7) Stig Ivarsson, KV
- 8) K-G Dahlberg, G
- 9) K-G Kringberg, Vt 26
- 10) R Gustafsson, BA/V

Familjebilrallyt

- 1) Kurt Hultgren, R
- 2) Helge Johnsson, Up
- 3) Greta Palmgren, SRA
- 4) Seth Holmqvist, BA/V
- 5) P O Klingvall, Ktb
- 6) Gunnar Byrenius, Dpm
- 7) S Wiehager, SIB
- 8) Åke Söderberg, Vba
- 9) Eric Wandel, GVa
- 10) L Knutsson, GV/566



LM-värdinnorna Maj-Lis Mattsson och Marianne Sahlqvist var populära fotomotiv på LM-dagen. Deras glada leende får symbolisera stämningen på HF:s SIF-klubbs 25-årsfest.

HF:s SIF-klubb har fyllt 25 år Pensionsdebatt på premiärmötet

HF:s SIF-klubb är inte gammal – när detta läses har klubben just firat sin 25:e födelsedag med galafest på Hotell Malmen. Till jubileet återkommer Kontakten, och under tiden låter vi klubbstyrelsen berätta vad klubben utträttat från starten hösten 1933 och vad sig under de 25 åren inom tjänstemännens fackliga verksamhet tilldragit haver.

Avdelning 6:s aktiveringskampanj för hösten 1933 upptog bl. a. ett propagandamöte med LME-tjänstemän. Propagandamötet, som hölls den 19 september resulterade i att vår klubb konstituerades den 13 oktober. Det första ordinarie medlemsmötet upptog en fråga som mycket väl skulle kunna stå på dagordningen i dag: »Hur kan och bör pensionsfrågan lösas?»

Den fråga som emellertid dominerade det första året var uppsägning av tjänstemän. Några förhandlingar i egentlig mening fördes ej. De önskemål vi hade fördes fram skriftligen, varefter bolagets styrelse svarade skriftligen eller kanske kallade till vissa överläggningar.

Önskemålen

var många: Pensionsfrågan, semestern och anställningsvillkoren var de frågor som var föremål för de flesta framställningarna. Att våra funktionärers energiska arbete gav resultat framgår av att bolaget tecknade pensionsförsäkring i SPP.

1935 bildades TBV för att samordna den fackliga skolningen av tjänstemännen. Ett mycket betydelsefullt år för tjänstemännen var

1936 Då antogs lagen om förenings- och förhandlingsrätt, vilken var den första tjänstemannalagen.

Den första löneaktionen gjordes

1937 Den var begränsad till en dåvarande avdelning, Tkr, och överläggningarna skedde med avdelningschefen.

1938 tillsattes gruppombud, och administrationskostnaderna växte i takt med medlemsantalet. En klubbavgift på 1:— beslutades. Genom förhandlingar mellan våra förhandlare och bolagsstyrelsens representant tillkom

1939 allmänna tjänstebestämmelser. Under året bildades Ericssongrupps samarbetskommitté, nuvarande LME-företagens tjänstemannaklubbs samarbetskommitté.

Forts. på sid. 95

BÄTTRE OCH BILLIGARE . . .

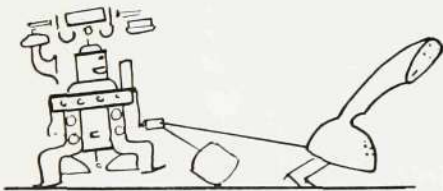
II.

Av min föregående artikel framgick att strukturrationaliseringen i verkstäderna och de ökade kvalitetskraven ställer ökade fordringar på det underlag som lämnas tillverkningen. Minskade tillverkningskostnader leder således till ökade tekniska arbetsinsatser och kostnader – en erfarenhet som vi inte är ensamma om.

Så länge vi håller oss till de produkter som masstillverkas är dock ökningen av de tekniska kostnaderna liten i förhållande till rationaliseringsvinsten, och därmed motiverad. Tyvärr har vi emellertid alltför många produkter som går i små serier och där gäller det att se upp.

Vår planering har konstaterat att 80 % av antalet detaljsorter svarar mot mindre än 10 % av alla detaljers tillverkningsvärde. Det inses lätt att de små detaljserierna åsamkar tillverkningen extra kostnader – planeringsarbetet och uppsättningskostnaderna för verktyg är ju desamma för små och stora partier. Därtill kommer lagringskostnader och, inte att förglömma, skrotning av detaljer som saknar förbrukning.

Häri ligger förklaringen till tillverkningens krav på teknikerna att minska på detaljsortimentet och genomföra en långt gående standardisering av våra mekaniska konstruktioner. Konsekvensen härav blir att vi för varje nykonstruerad detalj måste döda minst en gammal –



annars ökar ju sortimentet. Tyvärr motverkar våra anläggningars långa livslängd detta önskemål – vi är ju förpliktade att kunna göra utökningar och leverera reservdelar även till våra äldsta anläggningar, av vilka några har varit i drift sedan i början av tjugotalet.

Schemastandardisering

Den avgjort största delen av det tekniska arbetet ligger på schemasidan. Varje ny reläsats eller kablat stativ kostar en teknisk arbetsinsats. Scheman måste konstrueras och provas, tillverkningen

skall ha principscheman, specifikationer, förbindningsunderlag och provningsföreskrifter. Orsakerna till nya schemalösningar kan vara mångahanda:

● Våra olika kunder har vitt skilda fordringar på schematekniken och dessa fordringar går inte att jämka samman.

I sin andra artikel om förhållandena pris – kvalitet – omkostnader (den första var införd i förra numret av Kontakten) behandlar direktör E. A. Ericsson de tekniska kostnaderna och kravet på en standardisering.

● Tekniken blir alltmer avancerad och komplicerad, vi har fått nationell och internationell fjärrautomatisering med höga krav på driftsäkerhet och snabbhet.

● Anpassning och komplettering av äldre anläggningar så att de kan anslutas till fjärrautomatiseringen.

● Modifiering av den nya tekniken så att anpassningen av vissa äldre anläggningar ej blir för dyrbar.

● Utveckling av konkurrenskraftiga nya system.

Även om det är svårt måste vi begränsa antalet nya scheman, isynnerhet de som endast blir tillverkade i ett fåtal exemplar, då de tekniska kostnaderna blir orimliga i förhållande till tillverkningskostnaderna. Ofta lönar det sig säkert att kosta på mer material om man därigenom kan minska antalet varianter.

Men trots allt tvingas vi till nya schemalösningar och alla åtgärder måste vidtagas för att minska den tekniska insatsen. Några är värda att nämnas:

★ Standardisering av schemaelement

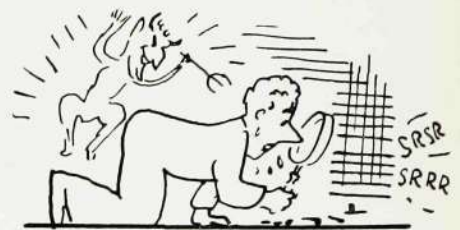
Även ett nytt schema innehåller ofta redan använda delfunktioner. Goda sådana väljas ut, införs i samlingspärmar och utnyttjas av konstruktörerna, som då utnyttjar egna och andras tidigare rön. Genom att kombinera redan kända schemaelement får konstruktörerna mindre arbete och säkrare resultat. Dessutom blir schemaprovningen enklare.

★ Standardisering av relärullar

En sådan standardisering är givetvis välkommen ur tillverkningssynpunkt, men har även betydelse för schemaarbetet. Genom att popularisera en standardrullserie med begränsat antal rullar får vi råd och möjligheter att specificera dessa rullars prestanda i färdigbyggda reläer och kan ange hur t. ex. till- och frånslagstider varierar med belastning och polbleck. Genom analys av ett schemas tidsvillkor i millisekunder kan vi då räkna oss till lämplig relärulle och polkuts. Därigenom förenklas lab-provningen och vi får större säkerhet för att tillverkningen kan reproducera labresultaten.

★ Randvillkor

På en telefonstation skall organen kunna samarbeta i olika kombinationer och den inbördes signalgivningen måste vara säker. Lika väl som vi har mekaniska mått och toleranser måste vi ha funktionsmässiga mått och toleranser för tider, spänningar och strömmar. I själva verket är det så att dessa faktorer ofta bestämmer stabiliteten och driftsäkerheten hos en anläggning där organ, som inte kan samarbeta i alla kombinationer, ger svårfunna fel. För viktigare signaler bör därför randvillkor med toleranser anges. Utarbetandet av provningsföreskrifter



skrifter och driftföreskrifter blir då förenklat och säkrare. Randvillkoren bör dessutom standardiseras, så att man kan kombinera organ från olika anläggningar och slippa nykonstruktioner blott därför att signalvillkoren ej stämmer.

Förbindningsunderlag och provningsföreskrifter

Personalökningen på tjänstemannsidan kan till en viss del förklaras med att sedan några år har X-avdelningarna från verkstaden övertagit utarbetandet av kombinationsmallar, förbindningsunder-

Forts. på sid. 94



Knepigt rally för ÖR-bilister

Att det kan vara nog så knepigt att delta i en rebusjakt per motorfordon i en stad där man varken är född eller uppväxt upptäckte ett flertal biltävlare från Örebrofabriken torsdagen den 28 augusti. Ett tjugotal ekipage deltog och förarna hade en versrebus att lösa för att finna varje kontroll. Efter cirka en och en halv timmes irrande i och runt Örebro hade alla tagit sig fram till målet vid Fågelsång, Hjalmar Bergmans f. d. sommarresidens.

Ett par små stötestenar fanns bland uppgifterna. Den ena var att ange nummer och sida i Kontakten där artikeln om översvämningen i Örebrofabriken var införd, den andra gällde ett matchresultat mellan ÖSK-Surahammar en dag då ingen match spelades. Tre ekipage i klass A klarade dock de 13 kontrollerna med maximala 93 poäng. Det var fabriken avhållna »Tele-girl» Kristina Lindroth med maken Roland, Kalle Karlsson med son och blomma samt Gösta Åkerberg med maken Inger. Som fyra placerade sig Hans Holgersson på samma poäng som ÖR-chefen Åke Elmquist, vilken därmed blev femma. Mellan de tre första

måste lottning tillgripas. Lottningen vanns av Kalle Karlsson, som alltså blev den förste som får sitt namn på det av Svenska BP skänkta vandringspriset. I klass B vann efter lottning Bertram Stålberg med V. Vimberg på andra plats, båda på 84 poäng.

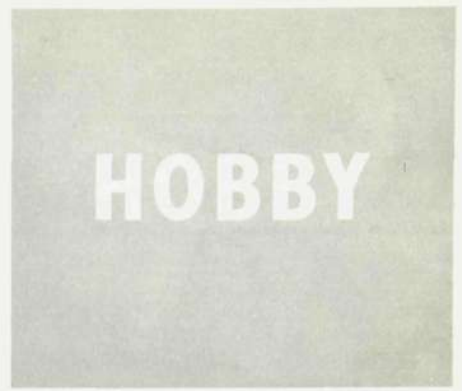
Resultat:

Klass A: 1. Karl Karlsson 93 poäng; 2. Kristina Lindroth 93 p. 3. Gösta Åkerberg 93 p. 4. Hans Holgersson 85 p. 5. Åke Elmquist 85 p. 6. Sven Gustavsson 83 p. 7. Stig Larsson 81 p. 8. Per Olof Pettersson 77 p. 9. Karl Öster 75 p. 10. J. O. Bengtsson 75 p.

Klass B: 1. Bertram Stålberg 84 poäng; 2. V. Vimberg 84 p.



Överst: Rallystarten. Nederst: H Leksell skickar iväg premiärekipaget B Stålberg.



SÖ har fått hobbylokal

LM:s söderhamnare har fått en ny, trevlig hobbylokal. Lokalen, som är belägen i fabriken omedelbara närhet, tas i bruk under hösten men har stått färdig sedan försommaren.

I fritidslokalen finns bl. a. ett mörkrum för fotoklubbens medlemmar. Fritidskommitténs ordf. Karl-Erik Rehnberg räknar med att många bridgespelare skall utnyttja lokalen. Söderhamns Bridgesällskap anordnade nämligen en nybörjarkurs i våras och fritidskommittén bestred då delvis de deltagande LM-arnas omkostnader. Schackspelarna hoppas hr

Rehnberg också på som gäster, likaså studiecirkelarna. En kurs i räknestickans användning är redan startklar. I den nya lokalen finns även s. k. fika-möjligheter, dvs. en kokplatta plus servis.

Ivan Johansson och vst-klubbens studieledare Arne Svensson diskuterar räknestickans användning med räknestickekursledaren Henry Jonsson (överst). Paul Mowald—Ivan Johansson—Erik Andersson—Karl-Erik Rehnberg har förlagt sina bridgekamper till den nya lokalen. Sigvard Bergander och Harald Lundin ägnar sig hellre åt schack. Nederst laborerar Börje Mårtensson i hobbylokalens mörkrum.



L M Ericssons verkstadsklubb fyllde 60 år den 8 september och den 13 firade klubben sin födelsedag på HF under ganska enkla – men värdiga – former. Helt naturligt ville klubben inte bränna av något sjudundrande jubileum just när klubbmedlemmarna fått känna på den åtstramade marknaden.

Detta konstaterade klubbordföranden Olle Svensson och han blev naturligtvis inte ensam om att syfta på arbetstidsinskränkningarna. Förbundsordföranden Åke Nilsson gjorde det (hans tal refereras på annan plats), direktionens representant dir. Hugo Lindberg gjorde det

köpte in var silltunnor under första världskriget för att hjälpa medlemmarna över krisen. Tore Hellmark talade för koncernverkstadsklubbarnas räkning och presentade jubilarerna en jordglob »för att ni globalt verksamma arbetare vid HF skall kunna se var era produkter hamnar».

Dir. Lindberg överlämnade också en nått liten present: Verkstadsklubben får 15 000 kronor från företaget om året tills vidare. Pengarna skall användas till semesterstipendier åt arbetare inom moderbolaget.

Olle Svensson tacktalade och konstaterade helt oberörd av de många berusande

Vill dagens ungdom göra en aktiv insats i det fackliga arbetet eller kommer andra intressen att fånga dem?

Metalls förbundsordförande Åke Nilsson högtidstalade vid verkstadsklubbens jubileum och det var helt naturligt att han började sitt tal med att ställa denna fråga. Det äldre inslaget i den fullsatta jubileumlokalen var nämligen markant.

Lösningen på problemet att fånga ungdomen – den fackliga rörelsen är ju inte ensam att brottas med detta problem – ansåg hr Nilsson vara ett intensifierat studiearbete. Innevarande år beräknas Metalls kostnader för studieverksamheten uppgå till en miljon kronor.

Men inte bara ungdomen bereder Metall bekymmer. Den fulla sysselsättningen är i fara. – Men, konstaterade Åke Nilsson, vi skall vidta alla åtgärder som är möjliga för att uppehålla full sysselsättning. En hel del av Metalls medlemmar har fått arbetstidsförkortning genom permittering en eller flera dagar i veckan. Sker inte ändring i det förhållandet inom den närmaste tiden anser förbundsledningen att regeringen bör ta upp sysselsättningsfrågan till diskussion direkt med industrins representanter och förutsättningslöst pröva vilka åtgärder som kan vidtas för att öka sysselsättningen och stärka industrins konkurrenskraft.

Vårt land har inte råd att låta skickliga metallarbetare överflyttas till bered-

VERKSTADSKLUBBEN 60 ÅR

också. Direktör Lindberg var den som såg ljusast på läget, han hoppades att svårigheterna snart skulle vara överstända och tyckte sig skönja en liten ljusning redan.

Samtliga talare harangerade – som sig borde – Verkstadsklubben för det goda samarbetet mellan denna och de organisationer talarna företrädde. Så gjorde exempelvis Arbetsledareklubbens utsände talare Bertil Braun och Stockholms Metallarbetarefackförningens Karl Karlsson. Varuförsäljningens ordf. Edvin Nordström berättade att den första vara man

vackra orden att Verkstadsklubben nog ibland varit litet bister, ibland litet kritisk mot de ärade talarnas uppdragsgivare.

Därmed var den högtidligare delen av programmet undanstökad och jubelgästerna fick njuta av LM:s utmärkta teatergrupp (med eminente Lasse Thor), som spelade Tolstoys Skulden till allt. Kaffe med dopp och dans efter Fjäderbockarnas välljudande pipor avslutade kvällen. Tilläggas bör också att LM-orkestern och Manskören Mikrofon gav programmet en trivsam inramning.

Överst en klubbsvängande sju. VK:s (och Metalltans) ordj. Olle Svensson flankeras av ex-ordförandena Bengt Nilsson, Sten Holmström, Hilding Nilsson, Bertil Sundberg, Sigge Ringberger och Åke Andersson. Nedan jubeltalarna Edvin Nordström, Åke Svensson, Bertil Braun, Hugo Lindberg samt Karl Karlsson.



FRÅN DISKUSSIONSKLUBB TILL MÄKTIG FÖRENING

Efter avslutade löneförhandlingar för verkstadsarbetarna vid Stockholm-Roslagens Järnvägar vid sekelskiftet konstaterade Järnvägsmannaförbundets tidning Signalen att den träffade uppgörelsen gav de berörda arbetarna bättre villkor än vid någon verkstad i Stockholm »möjligen med undantag av L M Ericssons».

Dåtidens LM-are hade 57 timmars arbetsvecka, en genomsnittlig timlön på 28,7 öre och en lägsta timlön på 23 öre – så inte bör man väl säga att det regnade manna över de ericssonska arbetarna. Men, företaget hade onекligen ett gott rykte. Man kan tvista om vad som gjorde LM till en avundsvärd arbetsplats – kanske anledningen rent av bara var den, att LM-arna hade en särställning bland huvudstadens arbetare genom att de var finmekaniker och därmed befann sig i den lyckliga situationen att kunna gå snyggt klädda till och från arbetet. L M Ericsson var på den tiden inte en storindustri utan en hantverksrörelse av

revolversvarvarna togs i bruk. Och det var revolvervarvarna som laddade atmosfären på arbetsplatsen och gav uppkomsten till de första spänningarna mellan arbetsgivar- och arbetarsidan. Helt naturligt var det därför de nya maskinernas operatörer som först förde fram tanken på en gemensam arbetarorganisation för verkstaden. Tanken realiserades: Den 28 februari 1898 bildades Diskussionsklubben Vulcanus. Vulcanus medlemmar var initiativtagare till Verkstadsklubben, som bildades vid ett sammanträde på kaféet Drottninggatan 67 den 8 september samma år. Den första verkstadsklubben i landet bildades 1897.



storformat under patriarkaliskt styrelseskick enligt hantverkstraditionerna. Några motsättningar mellan arbetsgivare och arbetare existerade inte under LM:s första tid – i varje fall berättar inte urkunderna något sådant.

Hantverksföretaget L M Ericsson blev storindustrin L M Ericsson i och med att

Tiden för Verkstadsklubben bildande hade varit en den virriga organisationens tid när det gällde Stockholms metallarbetare och intresset för en ordentlig facklig organisering från LM:arnas sida hade varit utomordentligt ljumt vilket, enligt vad man kan läsa sig till i de fackföreningshistoriska dokumenten, antagligen

skapsarbeten, menade förbundsordföranden. Han uppmanade statsmakterna att tänka över om inte arbetsmarknadsstyrelsen bör ges större anslag till industribeställningar för att skapa ökade sysselsättningsmöjligheter.

Med driftsinkränkningarna och de minskade löner dessa för med sig är det förståeligt om fackföreningsrörelsen intar en kylig hållning till de krav på prishöjningar som framförts från jordbrukets sida, ansåg hr Nilsson.

Metallordföranden mediterade en del över den mest lämpliga förhandlingsformen, centrala förhandlingar eller lokala förhandlingar, och konstaterade i samband med avtalsproblemen att man borde kunna enas om en framflyttning av upp-

sägningstiden i avtalen för att på så sätt få mer tid att överväga vilka åtgärder som är mest realistiska med hänsyn till det allmänna läget nästa år.

Dagens fackföreningsfolk tvingas göra bedömningar med betydligt vidare perspektiv än fackföreningsrörelsens pionjärer, konstaterade hr Nilsson avslutningsvis innan han satte punkt med att än en gång poängtera att Metallindustriarbetareförbundets ledning inte kan sanktionera några långa perioder av inskränkt arbetstid. Denna deklaration lät förhoppningsfull för jubileumsgästerna, som bara några minuter tidigare från sin förbundscheff fått höra att »framtiden säkerligen ej blir bekymmersfri, vare sig på längre eller kortare sikt».



berodde på att LM:arna trivdes med den ericssonska patriarkalismen – eller i varje fall inte kunde tänka sig några bättre arbetsvillkor än de som de redan hade. Ljumheten är dock märklig, då LME även på den tiden var en förhållandevis stor arbetsplats.

Bildandet av Verkstadsklubben innebar ingen större förbättring ur förhandlingssynpunkt. Klubbens befogenheter var hårt beskurna och styrelsens uppgift var i stort sett endast att tjänstgöra som en facklig informationscentral samt att till- och avstyrka olika bidragslistor. Ur en synvinkel var dock klubbildandet ett steg framåt: Det skråtänkande som existerat genom förekomsten av de »verkstadslag» som föregick fackföreningsavdelningarna försvann och »vi-är-alla-metallare-solidariteten» kom i stället.

Verkstadsklubbens första tid blev inte särskilt fruktbar. De olika verkstadslagen hade nu visserligen fått en samorganisation, men ingen var helt på det klara med organisationens egentliga uppgift. 1899 fick Verkstadsklubben dock samma program som verkstadslagen, vilka i fortsättningen räknades som rena underavdelningar till klubben. I och med att man antog dessa stadgar blev det fart på arbetet.

Noteras bör att LM:s verkstadsklubb vid den tidpunkten fattade ett märkligt beslut, som i långa tider skulle vålla diskussioner och slitningar. Man beslöt nämligen att inte endast medlemmar som tillhörde klubbens överorganisation Järn- och Metallarbetareförbundet skulle få

(Forts. på sid. 98)

LM:s skickliga teatergrupp spelade Tolstoy under festen (överst). Nedan Olle Svensson med LM-veteranerna montör Erik Israelsson (t. v.) och verktygsförman Axel Karlsson.

Dansbilden: Paren Marisa Plateo—Jaan Pärist, Birgitta Håkansson—Bernt Sjöquist samt Evy Strand—Idor Book valsar till klubbens ära.





Överst dras kabeln i land på svenska sidan. Två bogserare och en flytande trumma utgjorde Operation Plutos flotta (nedan). Grodmän kontrollerade bit för bit att kabeln fick rätt läge på botten (t. h. en av undervattensbilderna som togs).

Att Sverige med alla sina stora vattenkraftverk skulle behöva köpa elektrisk energi från Danmark tycker man verkar rätt kufiskt. Och likväl är det så att vi måste komplettera vårt behov av toppkraft från danska ångkraftverk, särskilt på efteråret om vattentillgången är otillräcklig. Under normala förhållanden går emellertid strömmen åt andra hållet, dvs. danskarna köper den billigare vattenkraften från oss.

Detta utbyte av elektrisk energi har pågått i många år och för ändamålet finns ett flertal kablar utlagda över Öresund. I syfte att ytterligare öka överföringsförmågan beställdes hos Sieverts Kabelverk förliden vinter jord- och sjökabel med en kapacitet av 120 MVA vid 130 kV driftspänning. Intressenter på den svenska sidan är Vattenfallsstyrelsen och Sydkraft och på den danska ett konsortium benämnt I/S Kraftimporten.

I anläggningen ingår 5 250 m sjökabel över sundet från Pålsjö till Marienlyst och 2 600 m jordkabel från landfästet till Sydkrafts ställverk vid Sofiero. Kablarna är av typ oljekabel med isolering av papp, impregnerat med mineralolja. Kablarna står ständigt under ett visst övertryck. Jordkabeln har en area av $3 \times 300 \text{ mm}^2$ och väger 40 kg/m medan sjökabeln, som har bättre kylning, kunnat göras med $3 \times 185 \text{ mm}^2$ area men till följd av sin grövre armering väger 43 kg/m.

Sjökabeln tillverkades i 700 m långa delar och sändes på järnväg till Hälsingborg. Där skarvades den ihop till en sammanhängande längd av 5 400 m och

OPERATION PLUTO

spolades först upp på en för ändamålet byggd karusell innan den kort före utläggningen överfördes till den flytande trumma från vilken den lades ut i sundet. Förläggningssättet, som introducerades under andra världskriget då oljeledningar lades ner i Engelska kanalen mellan England och Frankrike, den s. k. »Operation PLUTO» (Pipe Line Under The Ocean), tillämpades därmed för första gången av ett svenskt kabelverk.

Utläggningen gick så till att flyttrumman med sin last av 240 ton kabel först bogserades till en punkt ca 800 m utanför den svenska stranden, så nära intill land som dess djupgående tillät, och förankrades där. Kabeländan drogs iland flytande på parvis hopbundna tomfat och sänktes därefter till botten. Sedan detta var gjort kunde överfarten till den danska sidan ta sin början. Trots veckolång, försiktig väntan på gynnsamt väder, in-

tensivt samarbete med meteorologisk expertis och skeptiskt avlyssnande av lokala vädergubbar på reumatiska reaktioner grundade rapporter, blåste det nu upp en hård sydlig vind åstadkommande grov motsjö. Däråt var emellertid intet att göra då utläggningen på detta stadium inte kunde avbrytas. Flyttrumman satte alltså kurs på Marienlyst dragen av bogserbåten »Bien» som följde en förutbestämd sinuskurva med ca 35 m amplitud och 600 m våglängd, så beräknad för att kabeln sedermera skall kunna lyftas upp till vattenytan även från de djupaste ställena utan att den därvid blir för mycket sträckt.

Navigationen skedde efter båkar iland och sicksack-kursen kontrollerades med hjälp av en DECCA-navigatör, som på ett speciellt diagram angav exakta avståndet till en fixpunkt i land. Då kabeln

(Forts. på sid. 99)





En olycka händer så lätt... och så fort. Bilderna ovan togs inom loppet av några få sekunder. Bilden nedan visar en vild motorcykeljaktts epilog: En ung pojkes namnlösa förtvivlan över att ha kört ihjäl sin broder. Skulden till olyckan? Farten...

Du har kanske redan ryst åt de här bilderna. Men titta på dem en gång till — och håll igen litet när du kör till jobbet i morgon.

Bilden nedan har utsetts till »Veckans bild» av tidningen Se. I tolv länders tidningar kommer samma skakande — och gripande — bild att försöka skrämja jäktande nutidsmänniskor till eftertanke i trafiken. Ty ingen trafikpropaganda kan vara så chockande — eller så effektiv — som LM-aren Stig L. Alms bildserie från en krock vid Slottsbron.

Bilden som chockar världen



Alpha vann Sundbybergs fotbollskorp

Alpha vann Sundbybergs korpiddrottskrets' fotbollsserie för 7-mannalag efter en spännande slutstrid, där 3 lag hade chans till seriesegern när ett par matcher återstod. Alphanerverna höll i sista matchen som slutade 7-0 och när sedan de två värsta konkurrenterna spelade oavgjort så var seriesegern klar.

Lagledaren Bengt Sundqvist kan vara stolt över följande män som medverkat i de flesta matcherna: Bertil Svensson (lagkapten), Åke Gylfe, Mats Humla, Jan Carlsson, Martin Nilsson, Ture Petersson, Leif Johansson, Lars Sundström och Kjell Fristedt.

N. H.

Stig Alm är ingenjör på Ermi och han är klubbmästare i LM:s fotoklubb. Här berättar han själv om olyckan och om hur han lyckades ta den fräna bildserien, vilkens publicering han förklarar vara »ett i sanning rättfärdigt brott».

Jag vill minnas att det gick till ungefär så här. Det var söndag. Det var en varm eftermiddag. Vi var på bilsemester på väg från Karlstad och nära Slottsbron. Tre motorcyklar passerade oss med hög hastighet, uppskattningsvis 90-100 km/timme. En bit framöver gjorde vägen en mjuk böj som cyklisterna försvann bakom. Vi reagerade inte särskilt för detta, vi var vana att bli omkörda på liknande sätt redan efter första dags- etappens 30 mil.

Det fanns en bro efter kurvan, en smal bro med omkörningsförbud och 50 km/tim. fartbegränsning. Bron har själv en automatisk fartbegränsning som fungerar vid alltför höga hastigheter. Hur kusligt effektivt denna verkar framgår i någon mån av bilderna på denna sida. Vi var framme som tredje bil vid bron och fick just se en av mc-förarna översköljas av bensin från den exploderande tanken. Den förste motorcyklisten, som åkte ensam, körde in på bron med för hög hastighet, varför han måste lägga ned cykeln så mycket att fotpinnen skrapade i brobeläggningen och bringade honom ur balans.

Sen går allt rasande fort, han tvingas över på högra körbanan, kör in i en mötande bil, slår i gatan och blir överkörd av den efterföljande motorcykeln - på den sitter hans broder - varpå även denna cykel går omkull, förare och passage-

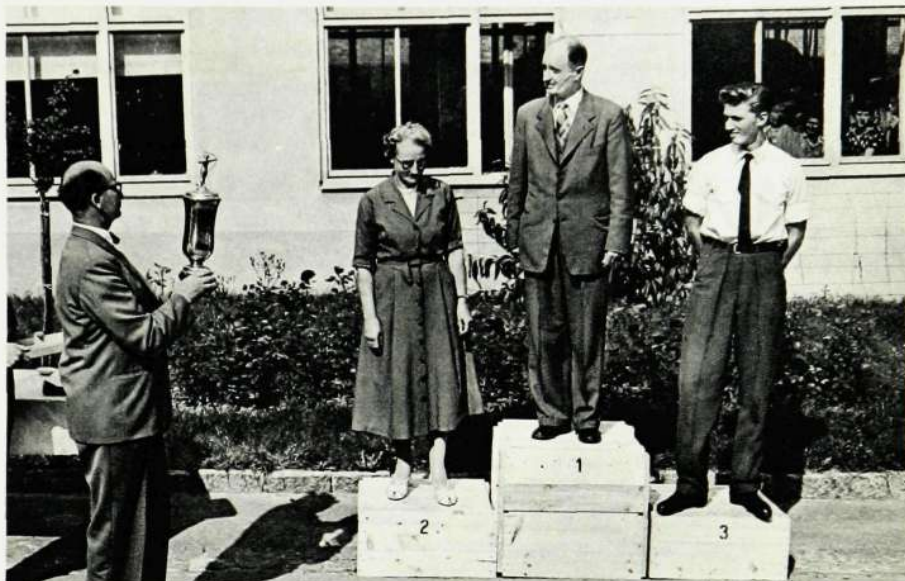
Nu börjas det!

En av Tysklands största fabriker för framställning av film har redan haft kännning av de svårigheter som många industrier kommer att få räkna med i atomåldern. Stora partier film för röntgenfotografering blev för en tid sedan förstörda, därför att de ben som användes för framställning av gelatin till filmen kom från kor som betat radioaktiverat gräs!

Yk segrade överlägset i spänstveckan

Ermi spänstvecka är nu över och lag 7 (Yk) vann som väntat överlägset. Segrarlagets resultat var 1 481 poäng. Tvåa kom lag 1 (Vt 451, 452, 454) på 1 364 p.

På bilden överlämnar ing. Lindén dir. Gerdhems vandringspris till segrarlagets representant ing. Lindberg. På tvåans plats på prispallen står Sandra Thunberg, avd. 52, och på treans B. Warström, som representerar lag 6 (Vt 467).



rare kastas fram efter körbanan. På den tredje motorcykeln fick föraren några futtiga tiondelssekunder att reagera på och rädda livhanken genom att hoppa av cykeln.

På bilderna syns skrap och bromsspår på bron och dessa ger en ganska klar uppfattning av det inträffade.

Mycket folk samlades, de skadade togs om hand och ambulanser rekvirerades. För den förste av mc-förarna var det dock för sent. Han avled på bron under sin broders tårar.

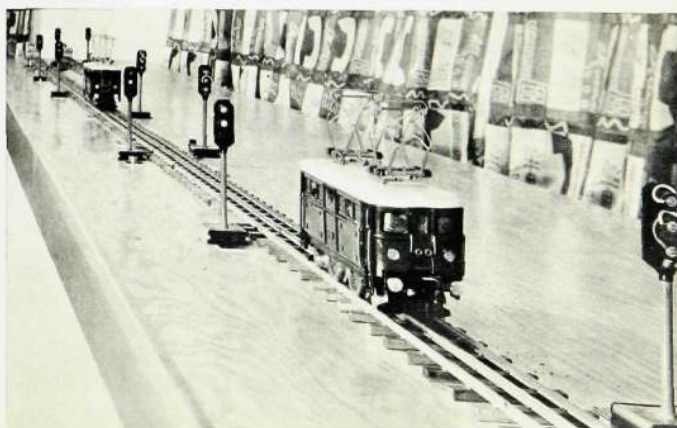
Det kanske kan tyckas olämpligt att i en sådan situation vifta med en kamera. Många timmar har använts det senaste året att diskutera detta inom vår egen

fotoklubb. Det går att fotografera med tele, chansa på höftskott och på så sätt inte verka störande.

Publiceringen är också en känslig sak. Det finns anhöriga och känsliga människor som kan ta illa vid sig. Men är bilderna ärliga och avsikten att ge en upplysning om vad som kan hända chanstagaren må man gärna kalla det skräckpropaganda eller vad man vill. Ju mer avskräckande desto effektivare - ett i sanning rättfärdigt brott!

Bilderna som publiceras här har varit införda i Se nummer 34 (en av dem som veckans bild). En internationell bildbyrå har inköpt dem för återgivning i tolv länder, varav tre länder bakom järnridån.

Rena drömjärnvägen för modellbyggaren har Signalbolaget byggt. Eller vad sägs om en ca 12 m lång bansträcka med tre stationer och CTC-reglering av trafiken? Den intresserade modelljärnvägaren kan dock bespara sig resan till SIB i Gröndal - järnvägen har redan levererats till den statliga järnvägsskola i Baruda, Indien, där den skall tjäna som undervisningsbana.





Dra åt Hälsingland!

»Se Neapel och sedan dö» heter det, men vi skulle hellre vilja föreslå »Dra åt Hälsingland och fortsätt och njut av livet», säger förman Karl-Erik Rehnberg vid Söderhamnsfabriken, ordförande i fritidskommittén där.

Fritidskommittén i Söderhamn ordnade nämligen söndagen den 7 september en bussresa för intresserade Söderhammare och den utgjordes av en rundtur i Hälsingland.

Förman Rehnberg berättar vidare:

– Vi startade tidigt på morgonen från Söderhamn med grannstaden Bollnäs som närmaste mål och fortsatte sedan efter Ljusnans vackra strand norrut mot Järvsö där Öjeberget invaderades. Uppe på dess topp har man en alldeles förtju-

sande utsikt över landskapet och då det dessutom serverades gott kaffe däruppe var det ganska svårt att slita sig från platsen. Men färden fortsatte under allsång och dragspelsmusik mot Ljusdal, varefter vi svängde mot öster och så småningom kom till Dellensjöarna, där halt gjordes vid de vackert belägna Dellenbaden. Kommittén hade ordnat med middag där för de nu hungriga resenärerna och vi hann också med en stunds svängom. Ja, så var det då dags att svänga hemåt igen men ett uppehåll gjordes dock i Hudiksvall där det brokiga fågellivet i Lillfjärden beskådades.

Hr Rehnberg slutar sin berättelse med en uppmaning till LM-are på alla platser: Vill Ni göra en trevlig semestertur eller rundresa vid tillfälle så »Dra åt Hälsingland».



LM-ingenjör döpte ESSO:s «oljegubbar» — fick tusen tack

Ingenjör Erik Ekberg, Hf/Vbv, har vunnit ett fint pris i en rikstävling, anordnad av Esso. I tävlingen gällde det dels att svara på en del frågor om bildäck, dels att döpa Essos två reklamgubbar, dvs. den kända oljedroppen och »gummigubben» som bl. a. gör reklam för Atlas däck. En ren tillfällighet gjorde att ingenjör Ekberg hämtat sin tävlingskupong på LM:s egen Esso-station. På LM-stationen överlämnades också priset, en check på 1 000 kr, av Essos distriktschef disponent Karl Clevhammar. I överlämningshögtidligheten deltog också hr Birger Wätte, Esso, som har hand om LM-stationen, ingenjör Gösta Ek i Intresseföreningen m. fl.

Trettio tävlare hade kommit fram till samma lösningar och figurerna kommer att döpas till ESSO-LLE respektive AT-LASSE.

Disponent Karl Clevhammar, ESSO, överlämnar den vackra checken till LM-aren Erik Ekberg (t. v.). Överst: Utsikten från Öjeberget som charmade söderhammarna.

BÄTTRE . . .

(Forts. från sid. 86)

lag, universalprovpallar, provningsrobotar, provningsmetoder och provningsföreskrifter. En viss rutin har skapats, som givit tillverkningen möjlighet att rationalisera både förbindnings- och provningsarbete. Rutinen är ekonomisk för medelstora och stora serier men medför för organ som tillverkas i enstaka eller ett fåtal exemplar (vilket tyvärr förekommer alltför ofta) en alltför stor teknisk arbetsbörda i förhållande till tillverkningsvolymen. Resultatet blir överbelastning för de instanser som har hand om förbindnings- och provningsunderlag och de har ofta svårt att hinna med underlagen för de organ som går i stora mängder.

I samråd med tillverkningen undersöker vi därför möjligheterna att minska det tekniska arbetet för småposter. Vi är fullt medvetna om att verkstaden kommer att få ytterligare en rutin för förbindning och provning, vilket ökar tillverkningskostnaderna, men denna olägenhet blir lösningsbar om vi därigenom kan sänka de totala kostnaderna och minska överbelastningen på vissa tekniska instanser.

Ur ren tillverkningsynpunkt har den stora variantfloran på reläsatser ej så stor betydelse, då varianterna först gör sig märkbara vid monteringen av reläer och reläsatser. Däremot har planeringen haft mycket arbete med att reservera och beordra den stora mängd detaljer som behövs för en körplansperiod. Det har därför varit naturligt att genomföra en hålkortsplanering för reläsatser. Detta medför en väsentlig besparing i planeringsarbetet och, vad viktigare är, genomloppstiderna i tillverkningen har kunnat förkortas. Visserligen har den tekniska specifikationsinstansens arbete ökat då specifikationerna måste tillrättaläggas för hålkortsbearbetning, men de totala kostnaderna har minskat.

Ändringar

Varken tillverkningen eller konstruktörerna är glada åt de ändringar som drabbar tillverkningen, då båda parter åsamkar extra kostnader och förseningar. Ibland beror ändringarna på ändrade eller bristfälligt specificerade kundkrav. Men många ändringar har sin orsak i ofullständig analys av problemen eller svagheter i samarbetet mellan olika organ eller förorsakas av att tillverkningen ej kan återge lab-resultaten (bl. a. kan

relätiderna spöka). Mycket beror på de direktiv som ges utförande part och på hur vi utbildar och instruerar våra unga schemakonstruktörer och laboranter. Genom övergången till standardiserade schemaelement, reläullar och randvillkor bör vi dock – i synnerhet om vi lyckas standardisera kundkraven – kunna åstadkomma en förbättring.

I ett hårdnande konkurrensläge måste vi öka våra försäljningsansträngningar så att orderingången blir tillfredsställande. Trots att det är kundens marknad gäller det emellertid att skaffa order som ej förorsakar oss onödigt mycket tekniskt arbete, vilket leder till överbelastning av de tekniska instanserna och ökade omkostnader. Försäljningskostnaderna, de tekniska omkostnaderna och tillverkningsomkostnaderna måste tillsammans hållas på ett minimum. Alla inom företaget kan verksamt bidra till ett gott resultat genom att göra klart för sig hur deras handlande påverkar produktionen ur kostnadssynpunkt och hur de kostnader var och en åsamkar företaget skall ge största möjliga avkastning. Ett allmänt »kostnadstänkande» skulle innebära ett ännu bättre och mer fruktbarande samarbete mellan individer och grupper.

LM:s bowlare arrangerar jättetävling

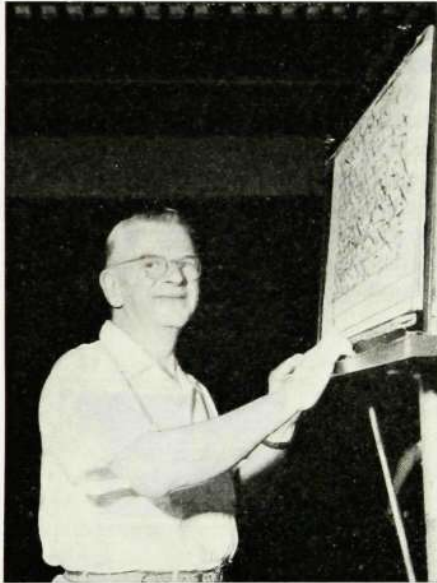
Aftonbladets utslagningstävling för korbowlare — en jättelik klotrullarmönstring i vilken över 100 lag deltar — arrangeras i år av LM. När detta läses är tävlingen slutspelad.

I 1958 års drabbning deltog 114 tremannalag. Tre LM-lag tävlade. Att LM-bowlarna fått äran — och det väldiga arbetet — att arrangera årets tävling beror på att de spelade till sig en förstaplaceering 1957. Årets tävling är en jubileumstävling, det är 25:e gången korbowlarna möts i utslagningstävling. Jubileumstävlingen har en nyhet: Alla spelare som blir utslagna i första omgången får spela i en B-turnering.

På LM finns det 30—40 bowlare (inklusive två korplag) och samtliga spelare har varit »inblandade» i arbetet med arrangemanget. Arrangörerna måste bland annat skaffa priser för 10 000 kronors värde. Företaget hjälpte bowlarna bl. a. genom att skänka tre Radiola Transistett.



Ovan LM:s tredje lag beredda att sätta kryss i protokollet. T. v. bowlarveteranen Torsten Tranberg på HF/Z. Under sina 20 LM-år i Mexico hann han också med att bli mexikansk bowlarchampion.



HF:S SIF-KLUBB

(Forts. fr. sid. 85)

- 1940 började dyrtiden. SIF:s centrala förhandlingar med SAF gav ett rörligt indextillägg. Fabrikens flyttning ut till Midsommarkransen
- 1941 omorganisation och nya arbetsstider, gav mycket arbete åt klubbstyrelsen. Vissa trivselproblem gjorde sig också gällande. För att lösa dessa bildades LME-personalens samarbetskommitté, en föregångare till fritidskommittén.
- 1942 kom SIF:s första avtal med Verkstadsföreningen.

- 1943 dominerades av pensionsreglementet och den nya 24%-regeln och
- 1944—45 gjordes försök att erhålla sommartid. Sistnämnda året flyttade instrument- och mätaravdelningarna till Ulvsunda och en ny klubb bildades där.
- 1946 var mycket händelserikt. Klubbens första allmänna löneaktion startades, men den strandade lokalt och måste överlämnas till förbundet för centrala förhandlingar. Centralt slöts avtal om arbetstgares rätt till uppfinning. Man talade om industriell demokrati och en informationskommitté bildades. Källskattens premiär diskuterades och klubben fick egen expeditionlokal.
- 1947 bildade Kabelverket, Försäljningsbolaget och Telesignalbolaget egna klubbar och
- 1948 gjorde RMX och Driftkontrollbolaget detsamma.
- 1949 slöts avtal om företagsnämnder. På lönefronten var det ganska lugnt till följd av allmänt lönestopp under två år.
- 1951 beslöts en av klubbens expansion framtvingad genomgripande omorganisation, som innebar en uppdelning på sektioner. Under året bildade Signalbolaget egen klubb,

indexet bakades in i lönen, lördagstian kom till och bolaget fyllde 75 år.

- 1952 kom en halv månadslöne extra till jul som resultat av inflationen och intensiva förhandlingar.
- 1953 blev 1 april de nya lönernas premiärdag.
- 1954 var kanske det år då de hårdaste förhandlingarna hittills fördes, både lokalt och centralt. Förhandlingar fördes dels om lönerna, dels om anpassningen till allmänna sjukförsäkringen. Detta år beslöts även om klubbens nuvarande organisation.
- 1955 var löneförhandlingarna mycket segslitna. Den centrala överenskommelsen vid ASEA blev i stort sett normgivande för den övriga industrin. Vi lyckades få en protokollsanteckning betr. lokal förhandlingsordning och pensionsfrågan. Detta år hade lediga lördagarna premiär. Under
- 1956 genomfördes gemensam kodifiering av medlemmar.
- 1957 Huvudavtalet mellan SIF och SAF slöts och Huddingefabriken bildade egen klubb. Slutligen: Är
- 1958 firade klubben sitt 25-årsjubileum i hotell Malmens festväning och om detta kommer Kontakten som sagt att berätta i nästa nummer.

KOMMITTÉOLOGI

C. NORTHCOTE PARKINSON:

Enligt den Parkinsonska lagen tar ett arbete exakt lika lång tid som står till förfogande för dess utförande. Däremot inverkar det antal personer, som utför arbetet, inte på den slutliga arbetstiden.

Nu har Mr. Parkinson, med utgångspunkt från det ovan sagda, utsträckt sina forskningar och ställt in sitt mikroskop på att studera naturen av vissa, för vårt sociala och ekonomiska framåtskridande ytterligt outhärliga inrättningar, nämligen kommittéer, utskott, staber och

liknande företeelser. »Kommittéologi» kallar han sitt nya undersökningsfält, som han också grundligt utforskar.

Enligt hans teori kan kommittéerna delas upp i två grupper, nämligen

- a) sådana, där ledamöterna kan vinna något för egen del, och
- b) sådana, där ledamöterna kan utträtta något för andra.

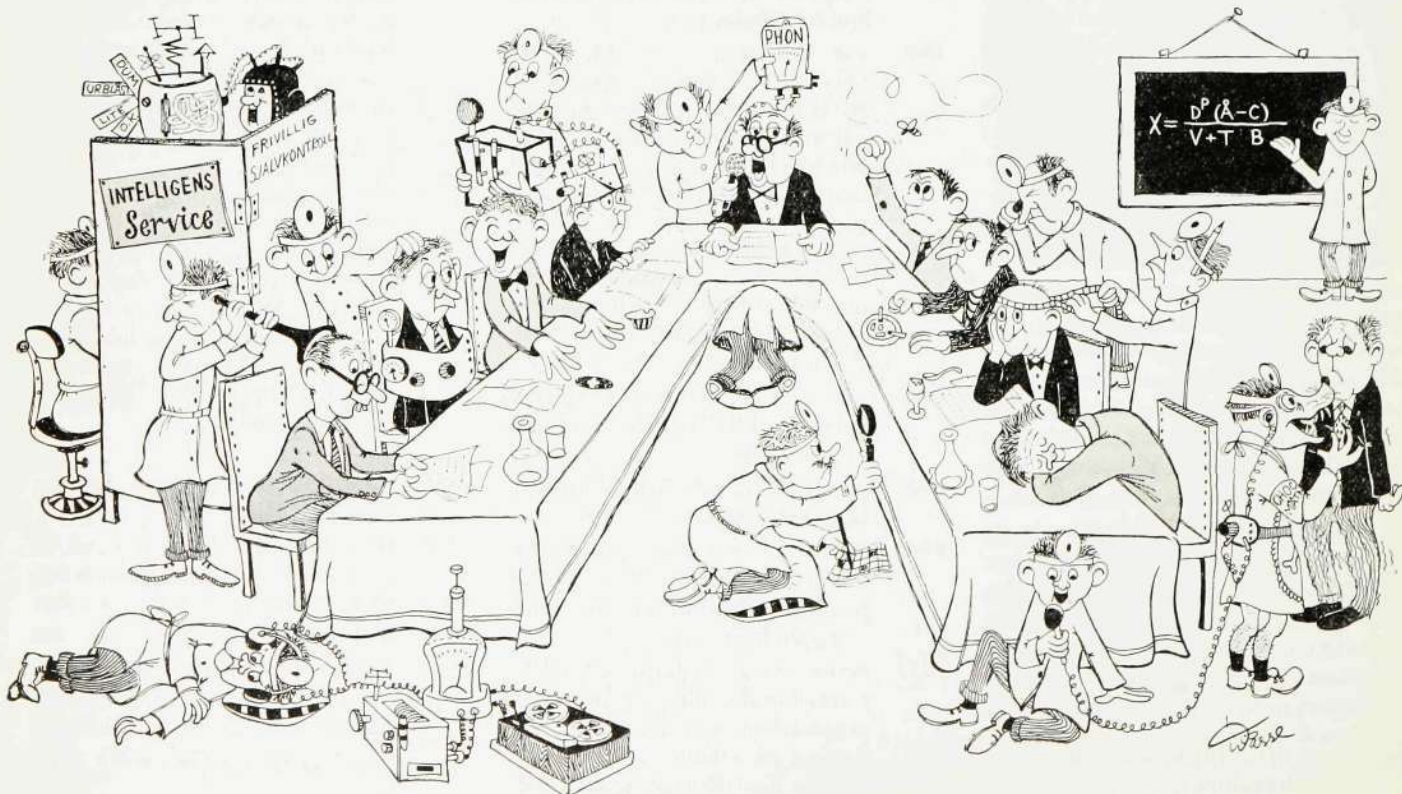
Kommittéer av det senare slaget kan i allmänhet inte glädja sig åt omvärldens uppskattning – ofta sätts deras existensberättigande i tvivelsmål. Däremot lever de kommittéer som sorterar under grupp a) ett rikt och blomstrande liv och ger forskaren ett yppigt undersökningsmaterial.

Det verkar som om en sådan kommittés storlek, i fråga om ledamöternas antal, spelar större roll än dess arbetsupp-

gifter. Efter ytterst noggranna studier, som vi av utrymmesskäl inte kan gå närmare in på, har kommittéologerna nått slutsatsen, att den idealiska kommittén har fem ledamöter. Fem personer är t ex – trots ökad trafik och långa avstånd – ännu förhållandevis lätt att kalla till sammanträde. Räkner man då med att fyra av ledamöterna hjälpligt behärskar kommitténs arbetsuppgifter, har man dessutom den delikata frågan om ordförandeval automatiskt löst.

Men trots att en kommitté har denna idealiska sammansättning visar det sig i praktiken, att dess organiska liv är för starkt för att avstanna, när idealet är uppnått. Mr. Parkinson upptäckte nämligen att en femmannakommitté mycket snart växer till att omfatta sju eller nio ledamöter.

Denna artikel jämte illustration har till vetenskapens fromma ställts till vårt förfogande av Svenska Essos personaltidning »Essotankar». Professor Parkinsons senaste rön publicerades först i Essotankars tyska kollega »Esso Magazin».



Vid denna storleksordning kan två av ledamöterna ha rent dekorativa uppgifter, utan att kommitténs arbetsförmåga blir nedsatt. Det är nämligen först när minst två ledamöter deltar som »sovande medlemmar» man kan tala om en verkligt slagkraftig organisation. Detta förhållande är en av kommittéologiens största upptäckter.

När det blev allmänt bekant hur mycket de dekorativa medlemmarna betydde för en kommittés anseende, fanns det inte längre någon gräns för de senares tillväxt.

Låt oss betrakta en kommittéledamot. Kommitténs uppgift – som f. ö. är betydelselös för vår undersökning – kan t. ex. vara att utreda en viss samordningsfråga. Ledamoten erhåller kallelse till ett sammanträde, som skall äga rum om 14 dagar kl. 11 på förmiddagen. Naturligtvis har ledamoten redan ett kommittésammanträde avtalat för denna dag och tid, eftersom det är otänkbart att en ledande person bara sitter i en enda kommitté. Varje ledamot måste därför nödtvunget minst en gång i veckan delta i ett verkligt viktigt kommittésammanträde. Som tur är har dock tekniken hållit jämna steg med kommittéernas utveckling och med hjälp av telex, telegram och telefon kan var och en ordna med avbrott på för honom mest fördelaktiga sätt.

Den här gången gick emellertid allt i lås och ledamoten kunde anständigtvis inte lämna återbud, eller också föll det sig lägligt för honom att samtidigt hälsa på en god vän eller en specialist i närheten av sammanträdeslokalen. Anledningarna kan ju variera.

Kl. 11 på slaget befinner sig samtliga ledamöter på plats runt förhandlingsbordet. Vår ledamot har noga förberett sina insatser. Efter 45 minuter kallas han till ett viktigt telefonsamtal; efter 65 minuter får han ett telegram, som omedelbart måste besvaras; framför honom står ett vattenglas, så att han efter 80 minuter kan ta ett pulver, och under sammanträdet förlopp har han funderat ut ett par klatschiga inlägg, som han kan briljera med när alla andra blivit trötta.

När sammanträdet väl börjat, går allt som smort. Men olyckor kan inträffa. Om vi antar att kommittén lyckats få ihop 15 medlemmar så är risken stor att diskussionen urartar i enskilda samtal. En enstaka ledamot kan därvid tvingas att höja rösten något. I just detta fatala ögonblick kan det hända, att alla andra tystnar för att höra, vad den ärade kollegan har för viktigt att förmäla. För den oförsiktige återstår nu endast att resa sig och hålla ungefärligen följande anförande:

»Mina herrar, må det vara mig tillåtet, att, utan att våldföra mig på ämnet och

stött på min mer än 20-åriga erfarenhet som ledamot i denna krets, angripa problemet från en, enligt min mening, riktigare utgångspunkt. Jag tar väl därvid inte alltför fel i antagandet att...»

Skulle vid det laget inte den långt framskridna tiden tvinga till lunchuppehåll, kan vår ledamot fortfarande tala när nästa morgon gryr.

Av vad som hittills sagts i ämnet, skulle en yttlig betraktare dra den slutsatsen, att kommitténs väsen vore tillräckligt utförligt belyst och analyserat. Så är emellertid inte fallet. Många frågor återstår att förklara. Vilken roll spelar t. ex. konferensbordets storlek och form? I vilken utsträckning påverkar stolarnas stoppning och klädsel sammanträdet längd? Vilken betydelse har luftens fuktighetsgrad, och vid vilken tidpunkt på dagen brukar en kommitté sammanträda?

Dessa frågor tarvar var och en för sig en grundlig analytisk undersökning, och institutet för kommittéologi har efter lång och mödosam forskning kunnat fastställa en formel, som ganska exakt visar en kommittés arbetssätt. Så här ser formeln ut

$$X = \frac{D^P (\bar{A} - C)}{V + T \sqrt{B}}$$

Här är

D = genomsnittliga antalet Deltagande ledamöter;

P = genomsnittliga antalet ledamöter, som kan tänkas vara Påverkade av ovidkommande inflytande utifrån;

\bar{A} = ledamöternas genomsnittliga Ålder;

C = avståndet i Centimeter mellan de ledamöter som sitter längst bort från varandra;

V = ledamöternas Tålmod, uppmätt med specialkonstruerade tålmodsmätare;

B = de tre äldsta ledamöternas genomsnittliga Blodtryck vid sammanträdet början;

och slutligen ger talet X antalet medlemmar i det ögonblick då kommittén av olika anledningar inte längre är arbetsduglig.

Detta tal är verksamhetskoefficienten, och erfarenheten visar, att den ligger mellan 19,9 och 22,4, varvid decimal-siffrorna anger i vilken utsträckning ledamöterna varit närvarande vid sammanträdena.

Trots denna formels matematiska exakthet påstår dock inte kommittéologerna – vilket talar gott för deras anspråkslöshet – att inte ytterligare faktorer bör tas med i beräkningen. Kommittéologer är allvarligt syftande människor, och om de hävdar, att ämnet inte är utrett, så är det inte av rädsla att bli ar-



Klarar ni det här?

I ena ändan av ett rep som går genom en enkel talja i taket hänger en apa och i andra änden en vikt. Jämvikt råder. Apan och apans mor är tillsammans fyra år och repet väger fyra hektogram per meter. Apans vikt i hekto är sexton gånger apans ålder i år. Modern är dubbelt så gammal som apan blir när apan blir tre gånger så gammal som modern var när modern var tre gånger så gammal som apan. Vikten av vikten plus vikten av apan är en och en halv gånger vikten av repet. Från friktionen i trissan bortses och såväl apan som apans mor tänkes uppnå hög ålder.

Hur långt är repet?

Ja, lös det här problemet på en kaffepaus så har ni redaktionens uppriktiga beundran. Problemet är emellertid inte så svårt som det ser ut. Det gäller bara att försöka upptäcka kärnan i problemkonstruktörens något förvirrande text. (Slingra inte in er alltför svårt i repet. Rätta svaret finns på sidan 99.)

????????????????

betslösa. Tvärtom är de av den uppfattningen, att deras unga vetenskap ligger i sin linda och att ännu ett stort antal kommittéologer behövs för att kartlägga de många vita fläckarna.

rätt till medlemskap i klubben.

I den mycket summariska historik som Kontakten av utrymmesskäl måste inskränka sig till skall vi inte gå på detaljer utan bara (bistert men korrekt) konstatera att när storstrejken låg i startgroparna var det en illa medfaren, svag och ineffektiv verkstadsklubb som skulle tillvarata LM:arnas intresse. Klubben var rent ut sagt på upplösningstadiet. Striden enade dock krafterna och när LME inträdde i Sveriges Verkstadsförening tjänade denna åtgärd som ytterligare en väckarklocka för LM-arbetarna. Det blev fart på klubben. Den seglade i frisk bris ända till i oktober 1919, då Metallindustriarbetareklubben, en sammanslutning av alla metallarbetande kategorier på LM, begärde sitt utträde ur Verkstadsklubben. Detta betydde dödsstöten för Verkstadsklubben. Man fick dock en frist året därpå, men då förnyade underklubben sin begäran om utträde. I och med att denna begäran tillstyrkts var Verkstadsklubben i realiteten bara ett kapitel i fackföreningshistorien. Detta var klubbstyrelsen väl medveten om, och man brydde sig inte ens om att fatta ett beslut om klubbens upplösning.

Det verkar emellertid som om den revolterande klubben så att säga höll på att kasta ut barnet med badvattnet. Den gamla Verkstadsklubbens fränfalle inledde en down-period för allt organisationsarbete och värst var det för alla de arbetare som inte sysslade med rent metallarbete, exempelvis träarbetare och lackerare. Det var inte alltid så lätt att pressa in dessa yrkeskategorier inom verkstadsavtalets snäva ram. När företagsledningen 1921 i enlighet med Verkstadsföreningens direktiv ämnade ställa lönereduceringskrav visste man helt enkelt inte till vem man skulle ställa sitt ultimatum och adresserade därför detta till »hela personalen». Även om metallarbetarna fick utstå mycken spott och spe från sina kamrater uppgav de inte tanken på att alla arbetare vid företaget skulle vara anslutna till samma förbund, ett »industriförbund». Efter mycket stor tvekan anslöt sig träarbetarna som sista grupp till Metallindustriarbetareförbundet 1928. Den gamla industriförbundstanken var genomförd. För att celebrera denna efterlängta händelse beslöt sig Metallindustriarbetareklubben att ändra namnet till L M Ericssons verkstadsklubb.

Trots att arbetarna på det hela taget trivdes med Lars Magnus Ericsson som chef seglade den första allvarliga tvisten mellan arbetare och företagsledning upp under dennes tid eller i början av 1901. Tvisten gällde det på den tiden tillämpade hjälparessystemet och den höll på



Arbetarmatsalen på HF var så gott som fullsatt under Verkstadsklubbens jubileumsfest.

att utveckla sig till strejk eftersom företaget avskedade några arbetare som dragit upp systemet till debatt. Innan tvisten hade gått så långt hade emellertid Lars Magnus Ericsson lämnat företagsledningen. Senare löstes tvisten till belåtenhet.

LM-arbetarna deltog också i rösträttsstrejken 1902. Däremot slapp de verkstadslockouten påföljande år, då företaget inte var anslutet till verkstadsföreningen. Arbetsmiljön hade dock blivit mycket kärvar efter Lars Magnus Ericssons fränträde och det hade blivit en klar frontbildning arbetare-arbetsgivare.

Den 25 september 1906 undertecknades det första avtalet vid LM:s verkstäder. 1906 och 1912 begärde L M Ericssons arbetare i S:t Petersburg i Ryssland sympatistrejk respektive sympatiuttalande, vilket dock inte ledde till något annat resultat än att Verkstadsklubben fick upp ögonen för företagets internationella karaktär och tog kontakt med sina yrkeskolleger i andra länder.

L M Ericsson blev indraget i storstrejken trots att varken arbetsgivarsidan (fortfarande icke ansluten till någon ar-

betsgivareorganisation) eller arbetarsidan var intresserade av aktionen. LM:s arbetare hade tidigare varit komplett ointresserade av ungsocialisten Hinke Berggrens recept på storstrejken som lösningsmedel för samhällsproblemen.

Efter strejken sade företaget upp det gällande avtalet, som dock arbetarsidan med vissa svårigheter lyckades få förnyat.

Givetvis har LM-arbetarna varit utvecklade i småstridigheter av samma karaktär som de som förekom vid andra företag, men den goda viljan i båda lägren att lösa tvisterna har givit resultat.

LM-arbetarnas organisation är märklig såtillvida att arbetarsidan vid flera tillfällen ingripit för att skaffa arbete åt företaget. Senast skedde detta för bara ett par månader sedan då kommunikationsministern uppvaktades för att förmas att lägga fler beställningar för Televerkets räkning hos LM. Denna aktion jämte företagsnämndsavtalets införande är de största fackliga händelserna under den senaste tioårsperioden.



LM på TV

I utställningen Kontor 59 i Stockholm deltog L M Ericsson med en uppmärksamman monter. Den »tänkande» televäxeln ARD 231 presenterades liksom den högtalande telefonen och Ericofonen. TV:s Erik Bergsten gav mycket utrymme åt LM-nyheterna i ett reportage från utställningen. Skön hjälp fick han från TV-värdinnan Agneta Ljungström.

LME-utrustning till Brasilien

Till de s. k. ABC-municipen i Brasilien har L M Ericsson levererat fem automatiska telefonstationer om sammanlagt 7 600 linjer samt tillhörande kabelnät och telefonapparater. Stationerna har just tagits i bruk.

»ABC-municipen» är benämningen på tre framåtsträvande tätt befolkade samhällen strax utanför staden São Paulo, vilka har en mycket betydande industri.

De nya telefonstationerna är av L M Ericssons koordinatväljarsystem, som nu för första gången införts i större skala i Sydamerika. Anläggningarna har levererats av L M Ericssons brasilianska fabrik med betydande delleveranser från Sverige. Beställning på utökningar av stationerna med 2 000 linjer har redan ingått till L M Ericsson.

Tidigare i år har L M Ericsson slutfört en annan betydande teleanläggning i staden São Paulo, omfattande bärfrekvensutrustning och en 70 km lång koaxialkabel för telefontrafik mellan São Paulo och hamnstaden Santos. I bärfrekvensutrustningen, som utgöres av ändstationer och sju överdragsstationer, arbetar inte mindre än 7 331 elektronrör. Systemet ger f. n. möjlighet till 360 telefonsamtal samtidigt men kan byggas ut till ungefär 2 000 samtidiga förbindelser. Det möjliggör att abonnenterna i São Paulo och Santos kan ringa till varandra direkt utan förmedling av telefonister.

OPERATION PLUTO

(Forts. från sid. 91)

försetts med längdmarkering erhöles kontinuerligt rapporter om hur mycket som lagts ut och genom att jämföra med DECCA:ns längdangivelser kunde förhållandet mellan längden utlagd kabel och tillryggalagd rak vägsträcka snabbt bestämmas.

Vid framkomsten till danska kusten stoppades bogseringen 180 m från land varefter förfors på enahanda sätt som på svenska sidan, dvs. kabeln drogs i land över hopbundna tomfat och sänktes till botten. Besättningen på flyttrumman kunde så äntligen pusta ut efter ett hårt, nästan dygnslångt jobb och välförtjänt ägna sig åt ett glatt och otvunget umgänge med gamla Carlsbergare och Tuborgare.

Några dagar efter förläggningen uppenbarade sig på valpatsen några av Vattenfalls grodmän som promenerade den halvmilslånga sträckan på sjöbotten för att kontrollera att kabeln icke blivit hängande mellan stenar och andra från



Teshome Ainalem är en etiopisk ingenjör som gästat avdelning Y på HF i tre månader. Han skall nu lämna LM för att studera Televerket i lika lång tid innan han reser tillbaka till Etiopien, där Teshome Ainalem skall arbeta i det etiopiska televerkets tjänst. Vår etiopiska gäst har hos oss huvudsakligen studerat 500-väljarsystemet och koordinatväljarsystemet. På bilden ses han tillsammans med YosC Carl-Henrik Ström.

Storaffärer på Colombia

L M Ericsson har avslutat ett par stora affärer i Colombia. Två beställningar på över 14 milj. kr. gäller utbyggnad av landets telefonväsende. Samtidigt har de colombianska myndigheterna beviljat importlicenser för dryga 30 milj. kr.

Ett kontrakt gäller utbyggnad av telefonstationerna i huvudstaden Bogotá med 14 000 linjer, varigenom deras kapacitet ökas från 86 000 till 110 000 linjer. Kontraktbeloppet är 2,1 milj. dollar.

Vidare har L M kontraherat en utbyggnad av telefonnätet i hamnstaden Cartagena. Telefonstationerna utbyggs med 1 000 linjer, vartill kommer en betydande utbyggnad av kabelnätet samt leverans av telefonapparater. Kontraktbeloppet är i detta fall 660 000 dollar.

Efter ett långvarigt stopp i licensgivningen för import av telefonmateriel från de colombianska myndigheternas sida har L M på senare tid beviljats importlicenser för ca 6 milj. dollar. Detta medför att företaget kan slutföra en rad tidigare kontraherade anläggningar i Colombia.

ytan okontrollerbara föremål. Särskilt intressanta avsnitt fotograferades med undervattenskameror och för dem som torrskodda ville följa undersökningen steg för steg stod en undervattens-TV-anläggning till buds.

I och med att jordkabeln blivit förlagd (arbetet därmed påbörjades omedelbart efter sjökabelförläggningen) beräknas anläggningen kunna tas i drift, dvs. under hösten. Därmed slutar Sieverts åtaganden – om man bortser från den femårsgaranti, som ingår i köpeavtalet.

A. O.

Problemet sid 97: Repet är 10,04 m.

90 stationer för Finland

Nittio telefonstationer i Seinäjoki i Södra Österbotten kommer att utrustas med moderna koordinatväljarcentraler för att med tiden kunna inlänkas i det helautomatiska telefonnät som håller på att byggas ut i Finland.

Kontraktet för utbyggnaden undertecknades i början av september, då en finsk delegation besökte L M Ericsson i Stockholm.

L M Ericsson har under årens lopp levererat ungefär hälften av de automatiska stationsutrustningarna i Finland eller nära 200 000 stationslinjer.

KCM i fri idrott

I förra numret av Kontakten skrev vi att »det är svårt numer att få deltagare i friidrottens olika grenar». Av följande text framgick att detta gäller oldboysklasserna och grenen 1 500 m, men genom en något oklar formulering kunde någon få den uppfattningen att det är lika dåligt beställt över hela linjen. Så är emellertid inte fallet. Men ryck upp er, oldboys!

Red.

TACKSPALTEN

Ett varmt tack till chefer och kamrater för blommor och penninggåva med anledning av vårt bröllop.

Harriet och Karl-Erik Ahlin, HF/Cfar

En blomstertid så rik men kort blev högtidsdagen, som drog bort, men vackra minnen dröjer kvar, jag tackar varje vän jag har!

Helge Amberg, HF/Cjaa

För vänlig hälsning på min 50-årsdag får jag härmed framföra mitt varma tack.

G. Björkman, HF/Vp

För vänlig hälsning på min 50-årsdag ber jag få framföra ett hjärtligt tack.

Percy Broomé, HF/Dtk

För alla bevis på vänfasthet och deltagande vid vår älskade Makes och Faders

Gunnar Clas Carlson

sjukdom och bortgång, framföra vi vårt varma och innerliga tack.

Karin Carlson

Owe

För vänlig hälsning på min högtidsdag ber jag få framföra mitt varma tack.

Stig Andreasson, GVb

Mitt varmaste tack till chefer och kamrater för vänlig hälsning på min 50-årsdag.

Einar Eriksson, Zms

Till Bertil Winqvists kamrater

Då jag inte har möjlighet att nå Er alla personligen, ber jag att på detta sätt få framföra mitt djupt kända tack för Edert deltagande i min stora sorg, samt för Eder vänlighet med en minnesgåva vid min makes frånfalle.

Birgit Winqvist



Leopold Stokowski har nu dirigerat i 50 år. Milstolpen firade han med en jubileumskonsert i Carnegie Hall i New York. Bland »födelsedagspresenterna» märktes en Ericofon. Den överlämnades i Stokowskis bostad i New York av direktören för LM:s amerikanska dotterbolag North Electric, William Tucker.

Amerikansk guldmedalj åt Ericofonen

Ericofonen är som alla vet på segertåg i USA. För några veckor sedan fick den en fin utmärkelse: En guldmedalj på Californiautställningen i Sacramento.

Sacramentomässan är årets evenemang i norra California och det är flera svenska produkter som fått fotfäste på den köpstarkaste amerikanska marknaden, västkustmarknaden, genom en medaljering i Sacramento. Volvon, Facit-maskinen och smörgåsbordet för att ta några exempel. I år gick inte mindre än 13 av de 26 medaljerna till Sverige.

California-utställningen är inte bara utställning. På området finns allt vad man sätter i samband med en gammal Western Fair. Hästar är kanske det populäraste inslaget, man kör tävlingar med fyrspann, sexspann och ännu större ekipage, tittar på cowboys (som fortfarande vet mycket väl hur man handskas med vilda »bucking horses» och en lasso). Och i Vilda Västern — dit man väl bör räkna Sacramento — är man inte modernare än att man kan ägna sig åt helt vanliga gammaldags tivolinjön eller lyssna till en vandrande positivhalare.

Årets utställning besöktes av 860 000 personer.

Mr. Kenneth B. Fry i mässledningen överlämnar guldmedaljen till svenska handelskammarens Erik Juréhn, t. h., som å LM:s vägnar tackar med ett soligt leende.

Tummen upp för Rifa!

Rifa har haft en kondensatorutställning i Bio Rapsodi vid Stureplan i Stockholm. På utställningen visade man bl. a. den nya gnistsläckaren.

Övriga exponummer var elektrolytkondensatorer och papperskondensatorer av miniatyrformat samt ompressade metallpapperskondensatorer.

Tre olika föredrag över speciella problem inom kondensatorområdet hölls i repris. Utställningen öppnades av professor Edy Velander. I sitt öppningsanförande drog professor Velander upp en parallell mellan å ena sidan samarbetet mellan kondensatorer och övriga komponenter i en elektrisk krets, å andra sidan samarbetet mellan Rifa och de industrier, som i sin fabrikation använder kondensatorer för olika ändamål.

Bilden t. v.: Professor Edy Velander sätter tummen upp för Rifas gnistsläckare medan direktör Torsten Skytt och direktör Hans Thorelli glatt och villigt instämmer.



FRÅN FÖRETAGSNÄMNDERNA

Ordersituationen

Vid sammanträde med Huvudfabrikens företagsnämnd den 16 september 1958 gav direktör Hans Thorelli en omfattande redogörelse för det allmänna ekonomiska och politiska läget.

Beträffande läget i Sverige konstaterade hr Thorelli bl a., att industriproduktionen under innevarande år är ganska stabil totalt sett jämfört med 1957 men att utvecklingen är olika i skilda branscher. Man kan konstatera en liten uppgång för träindustrin och en stegring med omkring 7 % för livsmedelsindustrin medan konfektionen noterar en lika stor nedgång. Om man studerar de två första kvartalen resp. år, skall man dock finna att bl. a. massaindustrin visat tillbakagång. Samma tendens visar träindustrin. Utvecklingen för verkstäder och metallverk är ojämn. Varven har dock ännu relativt god sysselsättning men svag ordergång.

Arbetsmarknadsläget i Sverige karakteriseras av en något större arbetslöshet i augusti i år än förra året. Fördelningen på olika branscher är dock ganska ojämn. Verkstadsindustrin synes ha stabiliserat sig på en obetydligt högre nivå än i början av 1957. Rent allmänt sett har verkstadsproduktionen i Sverige uppvisat en mindre stegring sedan 1950 än i många andra europeiska länder.

Offertavdelningen är optimistisk

Vid företagsnämndens sammanträde vid G under tredje kvartalet tecknade direktör Hans Thorelli det allmänna läget. Överingenjör Sten Ake Nilsson visade en uppställning över utleveranser från G och inkomna kundorder på motsvarande materiel. Han påpekade, att utleveranserna under andra tertialet svarar mot ordergången från kunderna.

Försäljningens syn på marknadsläget i Sverige och utlandet

Direktör Tore Ericsson, FÖB, gäst vid sammanträdet, omtalade, att FÖB:s orderstock totalt minskat trots att telefonsidan kunnat notera en god ordergång. Samtidigt är konkurrensen mycket stark, varför

Beträffande pris- och löneutvecklingen för den närmaste framtiden är det för närvarande svårt att uttala sig. Prissättningen på jordbrukets produkter är föremål för livlig diskussion för närvarande. Beträffande avtalsrörelsen vid årsskiftet skulle det förmodligen vara till fördel för hela samhället, om man kunde enas om längre avtalsperiod än ett år, även om sådana avtal måste innehålla någon säkerhetsventil för den händelse man befarar en stark prisstegring.

Beträffande bolagets affärer sedan föregående sammanträde har bl. a. inträffat att förhandlingar rörande en större affär i Brasilien resulterat i ett preliminärt kontrakt. Det träder ej i kraft förrän importlicenser beviljats. Hur lång tid detta kan ta vet man för närvarande ej. Affärerna i Egypten och Turkiet ligger fortfarande på diskussionsstadiet. I Colombia har importlicenser lämnats för gamla order för nära 30 milj. kr, varav omkring 20 milj. kr faller på LME som fakturering av anläggningar och skeppning från lager. Dessutom synes det nu finnas vissa möjligheter till nya order. Det avtal, som LME slutit rörande bolagets affärsförhållanden i Mexico, är tillfredsställande då det avlyfter vårt ansvar för finansieringen av telefondriften där. Avtalet innebär möjligheter till fortsatta leve-

priserna har varit sjunkande. För närvarande hoppas man från försäljningssidan på de nykonstruktioner som kommer fram.

Ingenjör Erik Lundqvist redogjorde för hur man ser på försäljningsläget för telesignalmateriel i utlandet. Han konstaterade, att de största exportmarknaderna för telesignalmateriel framförallt är att söka i Europa och att den största försäljningen brukar gå till Tyskland, Norge, Danmark och Finland. I länder som Mexico, Italien, Frankrike och Portugal har man kunnat glädja sig åt en stigande försäljning.

Den för LME totalt sett viktiga sydamerikanska marknaden är ur telesignalmaterielsynpunkt ej så betydande. I Argentina beviljas ej licenser för telesignalmateriel. Brasilien tillåter endast inköp av viss materiel och då till oförmånlig kurs. Colombia tillåter praktiskt taget bara import av stämpelapparater. I Peru finns emellertid inga

ranser i ungefär samma omfattning som hittills.

Trots ett allmänt intryck av att någon ljusning beträffande ordersituationen kan skönjas, har dock ingen påtaglig förbättring av ordergången ännu inträtt.

Beträffande sysselsättningen vid Huvudfabriken konstaterade hr Thorelli, att det endast var omkring två veckor sedan den kortare arbetstiden infördes vid HF, varför det ännu var för tidigt att avgöra i vilken omfattning en reducering av arbetsstyrkan kan bli nödvändig. Ansträngningar göres för att om möjligt kunna få en utjämnning av sysselsättningen vid bolagets olika verkstäder.

Huvudfabriken den 16.9.1958

Senare har bestämts återgång till normal arbetstid vid Huvudfabriken fr. o. m. den 1 november 1958. Utsikter anses föreligga att uppsägningar under innevarande år skall kunna undvikas.

Nya nämndavtalet

Den 7 maj 1958 undertecknades av SAF och LO resp. av SAF och TCO ett nytt företagsnämndsavtal. Avtalet blev därigenom ett ramavtal, vilket har antagits av Sveriges Verkstadsförening att gälla som kollektivavtal från och med den 1 oktober 1958.

De nya avtalen är i princip uppbyggda på samma sätt som det tidigare s. k. samarbetsavtalet mellan SAF och LO av år 1946.

Beträffande företagsnämndsverksamheten inom LME gäller, att verksamheten bedrivs på ett sådant sätt, att det nya avtalets mer preciserade krav redan i stort sett fylls, varför den arbetsordning som vuxit fram inom koncernens nämnder kan förväntas bli oförändrad i samband med införandet av det nya avtalet.

restriktioner och där har vår representant lyckats åstadkomma en god centralgraph-försäljning.

På offertavdelningen för telesignalmateriel ser vi optimistiskt på framtiden, slutade hr Lundqvist. Vi hoppas att våra sales promotorers aktiva arbete hos våra utländska bolag och representanter skall vara fruktbarande för Ergas ordergång.

Avdelning Erga den 24.9.1958

MÖ-information om frekvensstudier

Vid sammanträde med företagsnämnden vid Mölndalsfabriken den 2 september 1958 redogjorde först sekreteraren för moderbolagets bokslut för 1958. Ingenjör Anders Roll redogjorde för hur man ser på dagsläget vid Mölndalsfabriken. Han framhöll, att man har order som ger en beläggning till årets slut och en bit in på nästa år.

Sedan man diskuterat några lokala frågor informerade ingenjör R Rödseth om frekvensstudier.

Frekvensstudier är en relativt ny metod av arbetsstudier, omtalade hr Rödseth. Studierna användas i dag allmänt inom industrin vid sidan av konventionella studier.

Studierna bygger på representativa stickprov. Frekvensstudier innebär observatio-

ner på arbetsplatsen, såsom om vederbörande befinner sig i direkt produktivt arbete, indirekt produktivt arbete eller om vederbörande har någon form av spilltid.

Avläsningarna kodifieras och registreras på hålkort, som sedan kan bearbetas. Man kan ur ett sådant material exempelvis avläsa stilleståndstider och gångtider för en maskin genom att jämföra förhållandet mellan antalet avläsningar, då maskinen stått stilla, och antalet avläsningar, då maskinen gått.

Undersökningarna omfattar ett stort antal avläsningar, varigenom man med större sannolikhet kan bedöma de verkliga förhållandena vid arbetsplatsen.

Ingenjör Harald Boye omtalade, att vid tidigare frekvensundersökning vid ett annat koncernföretag gjorde man parallellt en klockstudie. Undersökningen visade en mycket god överensstämmelse.

Mölndalsfabriken den 2.9.1958



KV



Arbetsreserven är inte så stor

Ingenjör John Ericsson omtalade, att arbetstillgången just nu inte föranleder några större bekymmer i stort. På några få platser, bl. a. Norrköping, är dock arbetstillgången mindre. Totalt är emellertid reserven på arbeten inte så stor, varför en förändring snabbt kan inträda. Hithörande problem ägnas därför stor uppmärksamhet.

L M Ericssons Svenska Försäljnings AB
3.9.1958

Orderminskning hos Alpha

Orderingången från LME-koncernen är konstant men knapp. Orderingången från utomstående kunder är någorlunda tillfredsställande men väntas minska. Sedan föregående sammanträde har ytterligare nedskärningar av produktionen måst företagas genom permitteringar och införande av femdagarsvecka på platsidan och på montageavdelningarna för installationsmateriel i såväl Sundbyberg som Uddevalla.

Avmattningen i orderingången berör i första hand plastdetaljer för moderbolaget. Att finna ersättning för detta orderbortfall genom beställningar från utomstående kunder ligger icke inom möjligheternas gräns, ehuru inga ansträngningar sparas i detta hänseende.

AB Alpha, Sundbyberg den 25.9.1958
AB Alpha, Uddevalla den 3.9.1958

SÖ diskuterar yrkesutbildning

Vid sammanträdet med företagsnämnden i Söderhamn tecknade överingenjör Stig Jacobsson det allmänna läget och disponent John Ericsson redogjorde för arbetstillgången vid Söderhamnsfabriken. Hr Ericsson konstaterade, att enligt de preliminära planerna kommer viss tillverkning att gå ned medan tillverkningen av vissa andra produktionsobjekt beräknas komma att lig-



ga på ungefär samma nivå som för närvarande. Sysselsättningen vid Söderhamnsfabriken kommer att bli beroende av utvecklingen i stort inom bolaget.

Företagsnämnden diskuterade yrkesutbildning och intresset för yrkesutbildning under en nedgångsperiod. Det konstaterades att det i dag är fler som är intresserade av yrkesutbildning. Hr Jacobsson upplyste, att man inom LM ansett yrkesutbildningen så väsentlig, att man trots nedgången i sysselsättning fortsatt att ta in lärlingar.

Söderhamnsfabriken den 29.9.1958

Ont om förslag

Vid höstens sammanträden med företagsnämnderna har man som regel tyvärr konstaterat ett sjunkande antal förslag.

Vid sammanträde med företagsnämnden vid FÖB kunde man dock glädja sig åt sex nya förslag. Förslagskommittén hade även behandlat sju från föregående sammanträde bordlagda förslag. Tre förslag belönades med tillsammans 285 kronor.

Förslagskommittén vid SKV har haft två förslag att behandla. Båda förslagen kunde belönas, det ena med hela 600 kronor. Förslaget var inlämnat av hr Arne Wärn och gällde förbättring av avstrykare för lacktråd.

Förslagskommittén vid Rifa har på basis av tidigare diskussioner inom företagsnämnden diskuterat en kvalitetspristävling. I propagandan i samband med tävlingen kommer man framförallt att trycka på de besparingar, som en minskad kassation innebär. Meningen är att ett pris skall utlottas bland de förslag, som blir inlämnade under en viss tidsperiod.

Huddinge:

Vid sammanträde med företagsnämnden vid Huddingefabriken redogjorde ingenjör Harald Boye för dagsläget i stort. Ingenjör Joel Frenning redogjorde för läget vid Huddingefabriken, vilket han betecknade i stort sett som gott. Han framhöll, att exportutsikterna för närvarande är svåra att överblicka och att vi inte har några förhoppningar om någon större ökning av exporten. Exporten betyder emellertid för Huddingefabrikens del relativt litet.

Huddingefabriken den 30.9.1958